

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/145/2019
Identifikačné číslo spisu:	1513218591
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1513218591.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. U., bývajúcej v F., Y. XX, v dovolacom konaní zastúpenej advokátskou kanceláriou IURISTICO s.r.o., Čimborkova 13, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matej Kukura, PhD., proti žalovanému O2 Slovakia, s.r.o., Bratislava, Einsteinova 24, IČO: 35848863, v dovolacom konaní zastúpenému Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Poprad, Námestie sv. Egídia 93, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Beňo, PhD., o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 48Cpr/4/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. apríla 2018 sp. zn. 7CoPr/1/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 30. júna 2016 č. k. 48Cpr/4/2013-157 určil, že je neplatná výpoveď pracovného pomeru strán sporu daná žalovaným žalobkyni 14. januára 2013 a že pracovný pomer strán naďalej trvá. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni, na účet jej zástupcu, náhradu trov konania vo výške 926,56 eur. Súd prvej inštancie založil svoj záver o neplatnosti skončenia pracovného pomeru strán na nedostatku riadneho prerokovania výpovede príslušným odborovým orgánom (zamestnaneckou radou zriadenou u žalovaného) ako hmotnoprávnej podmienky jej platnosti podľa § 74 Zákonníka práce v spojení s ustanovením § 17 ods. 2 Zákonníka práce. Súd ďalej „konštatoval“, že rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovaného o zrušení pracovnej pozície z 15. decembra 2011, na základe ktorého bola výpoveď daná, bolo „výlučne účelové“, v snahe formálne zrušiť pracovnú pozíciu žalobkyne.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 18. apríla 2018 sp. zn. 7CoPr/1/2017 potvrdil odvolaním žalovaného napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o veci samej. Zrušil jeho výrok o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol ďalšie dôvody, najmä vo vzťahu k jeho záverom o nedostatku riadneho prerokovania výpovede zamestnaneckou radou zriadenou u žalovaného. Ďalej dôvodil, že hoci už samotné zistenie nedostatku

hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede v zmysle § 74 ods. 1 Zákonníka práce postačovalo k tomu, aby výpoveď bolo potrebné považovať za neplatnú, „v záujme úplnosti dôvodov svojho rozhodnutia“ preskúmal aj záver súdu prvej inštancie o účelovosti vydania rozhodnutia žalovaného z 15. decembra 2011 o zrušení pracovnej pozície zastávanej žalobkyňou, na základ ktorého bola žalobkyňi daná výpoveď. Aj pri riešení tejto otázky sa plne stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie.

3. Rozsudok odvolacieho súdu žalovaný napadol dovolaním. Žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, prípadne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil príslušnému súdu na ďalšie konanie. Pre prípad, že by dovolací súd mal za to, že vo veci môže sám rozhodnúť, navrhol, aby napadnuté rozhodnutie a rozhodnutie súdu prvej inštancie boli zmenené tak, že žaloba sa zamietne. Žalovaný tvrdí, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože „nie je známa rozhodovacia činnosť odvolacieho súdu, z ktorej by vyplýval právny názor na prípustnosť zrušenia pracovného miesta, ktoré je v čase jeho zrušenia obsadené zamestnancom na rodičovskej dovolenke“. Podľa žalovaného „podstatný právny omyl nižších súdov spočíva v presvedčení, že počas rodičovskej dovolenky nie je možné zrušiť pracovné miesto, na ktorom zamestnanec pred odchodom pracovať“, a to z dôvodu, že „takýto zákaz nikde v ust. § 157 ods. 2 ani inde v ZP nevyskytuje“ a „zákon s možnosťou zrušenia miesta výslovne počíta“.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovaného odmietnuť. Uviedla, že dovolanie sa v žiadnom smere nedotýka súdmi na prvom mieste ustáleného dôvodu neplatnosti výpovede - absencie riadneho prerokovania výpovede s príslušným odborovým orgánom. Podané dovolanie je čisto akademické a nemôže, ani keby mu mal byť priznaný úspech, zmeniť výsledok rozhodnutia vo veci samej. Prípadná náprava, ktorej sa žalovaný domáha, môže smerovať nanajvýš k úprave dôvodov napadnutého rozhodnutia, v akom prípade treba považovať dovolanie v zmysle ustanovenia § 423 CSP za neprípustné. Naostatok, žalovaným v dovolaní vymedzený dovolací dôvod nesprávnosti právneho posúdenia veci je veľmi všeobecný a s vecou nesúvisiaci. Vo veci konajúce súdy založili svoje závery na zistení, že žalovaný porušil svoje povinnosti podľa § 157 Zákonníka práce vykladaného eurokonformne a dopustil sa diskriminačného správania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a je riadne zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Vychádzal pritom z týchto záverov:

6. Dovolací súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (napríklad sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane odvolacieho konania (porovnaj tiež m. m. I. ÚS 4/2011).

7. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane odvolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

8. Pri uplatnení tézy vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na možnosť prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na krajnú výnimku z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a odvolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia odvolacieho súdu sp.zn. 1Cdo/348/2013 a 3Cdo/357/2016). V súlade s tým aj odborná právnická literatúra konštatuje, že „narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím) musí byť

vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch“ (pozri publikáciu Civilný sporový poriadok, Nakladatelství C. H. Beck, Praha, 2016, na str. 1326).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie nového sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú dovolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

14. Žalovaný tvrdí, že prípustnosť jeho dovolania je daná podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa žalovaného „nie je známa rozhodovacia činnosť odvolacieho súdu, z ktorej by vyplýval právny názor na prípustnosť zrušenia pracovného miesta, ktoré je v čase jeho zrušenia obsadené zamestnancom na rodičovskej dovolenke“ a tvrdí, že „podstatný právny omyl nižších súdov spočíva v presvedčení, že počas rodičovskej dovolenky nie je možné zrušiť pracovné miesto, na ktorom zamestnanec pred odchodom pracoval“.

15. Žalovaný opomína, že dovolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie predovšetkým z dôvodu správnosti jeho záveru o nedostatku hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede v zmysle § 74

Zákonníka práce v spojení s ustanovením § 17 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý právny záver odvolacieho súdu žalovaný v dovolaní v ničom nerozporuje.

16. Vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania bolo potrebné vziať na zreteľ, že podané dovolanie konštatuje (len) podľa žalobcu nesprávnosť záveru (dosiaľ dovolacím súdu neriešeného), že počas rodičovskej dovolenky nie je možné zrušiť pracovné miesto, na ktorom zamestnanec pred odchodom na túto dovolanku pracoval. Nech by už bol záver dovolacieho súdu o tomto dôvode prípustnosti a dôvodnosti dovolania akýkoľvek (k tomuto dôvodu prípustnosti dovolania pozri nižšie), neovplyvnilo by to správnosť či nesprávnosť dovolaním nenapadnutého záveru odvolacieho súdu o nedostatku hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede v zmysle § 74 Zákonníka práce v spojení s ustanovením § 17 ods. 2 Zákonníka práce, a teda vecnej správnosti jeho rozhodnutia v spore o neplatnosť skončenia pracovného pomeru.

17. Zrušenie rozhodnutia napadnutého dovolaním nesmie byť však nikdy samoúčelné a vždy musí viesť k vytvoreniu stavu, v ktorom bude možné odstrániť nesprávnosť procesného alebo hmotnoprávneho charakteru, ktorá bola dôvodom pre kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu a nahradiť zrušené (nesprávne, nezákonné) rozhodnutie novým, zodpovedajúcim zákonu. Pokiaľ je však už pri preskúvaní napadnutého rozhodnutia zrejmé, že bude súd, ktorému sa vec po zrušení jeho rozhodnutia má vrátiť na ďalšie konanie, musieť rozhodnúť rovnako ako v zrušovanom rozhodnutí, lebo iné rozhodnutie mu platný právny stav ani neumožní (t.j. ak súd po vrátení veci nebude môcť postupovať alebo rozhodnúť inak, ako pred zrušením jeho rozhodnutia), nemá kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu opodstatnenie.

18. Uvedený záver ale v danej veci v žiadnom prípade neprejudikuje, že je daný žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Totižto, ako už bolo vyššie uvedené, aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Okrem iných musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

19. Odvolací súd v bode 32. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že „I keď riadne nesplnenie povinnosti zamestnávateľa uvedenej v ust. § 74 Zákonníka práce má v posudzovanom prípade samo osebe za následok neplatnosť výpovede zo dňa 14.1.2013 danej žalobkyni žalobcom podľa ust. § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, odvolací v záujme úplnosti dôvodov svojho rozhodnutia konštatuje, že sa plne stotožňuje i so závermi súdu prvej inštancie o účelovosti vydania rozhodnutia generálneho riaditeľa o zrušení pracovnej pozície zo dňa 15.12.2011, na základe ktorého bola daná žalobkyni výpoveď, vydaného v snahe formálne zrušiť jej pracovnú pozíciu. Vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného dokazovaním pred súdom prvej inštancie sa zhoduje s jeho záverom, že dňa 15.12.2011 nedošlo k žiadnej organizačnej zmene, pretože v organizačnej štruktúre spoločnosti sa zrušovaná pozícia Properties a Facilities Manager už nenachádzala, keďže manažérske funkcie boli zrušené na základe organizačnej zmeny k 1.2.2011. Uvedené znamená, že na základe tohto rozhodnutia o organizačnej zmene nemohol byť daný výpovedný dôvod podľa 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, ktorý bol uvedený vo výpovedi danej žalobkyni dňa 14.1.2013. K námietkam žalovaného uvedeným v odvolaní je iba uviesť, že je povinnosťou zamestnávateľa riadne si voči zamestnancom plniť svoje povinnosti vyplývajúce mu z uzavretého pracovnoprávneho vzťahu. Pokiaľ v organizačnej štruktúre žalovaného bola pozícia žalobkyne s jej menom uvedená naposledy v marci 2008 (s poznámkou MD/RD), od apríla 2010 sa jej pracovná pozícia ani jej meno v organizačnej štruktúre nenachádzala (i napriek povinnosti zamestnávateľa uvedenej v ust. § 157 ods. 2 Zákonníka práce), pokiaľ na pracovnú pozíciu žalobkyne v čase jej materskej a rodičovskej dovolenky prijal zamestnankyňu do pracovného pomeru uzatvoreného na dobu neurčitú, pokiaľ rozhodnutie generálneho riaditeľa zo dňa 15.12.2011 o zrušení pracovnej pozície žalobkyne sa javí ako účelové, v snahe formálne zrušiť pracovnú pozíciu žalobkyne, za tohto stavu je možné oprávnené konanie žalovaného voči zamestnankyni posúdiť ako nesúladne s dobrými mravmi. Odvolací súd zdôrazňuje, že v oblasti pracovnoprávnych vzťahov je súlad s dobrými mravmi interpretovaný ako stav v ktorom platí, že negatívnou hranicou pre uplatnenie vlastných subjektívnych

práv a výkon povinností vyplývajúcich pracovnoprávných vzťahov je zákaz zneužívať tieto práva v neprospech (škodu) druhého účastníka pracovnoprávných vzťahov, alebo zamestnancov.“

20. Dovolateľ pri odôvodnení prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a jeho dôvodnosti nevychádzal z vyššie citovaných záverov odvolacieho súdu, tieto preto nemohol ani spochybniť. Na základe vlastných úvah a názorov sa snažil pristúpiť k formulovaniu právnych otázok. V dôsledku toho sa dovolateľom formulované právne otázky dostali z určitého pohľadu mimo rámec tohto sporu, lebo odvolací súd sa nimi z pohľadu dovolateľa nezaoberal.

21. Uplatnený dovolací dôvod tak dovolateľ nevymedzil spôsobom vyplývajúcim z § 431 až § 435 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP, teda neuviedol konkrétne, ktorú právnu otázku riešil odvolací súd nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľom formulované otázky nemajú teda charakter takej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania.

22. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. že dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

23. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.